

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 12.

Lýsingaprisur fyri petittreglu: 30 øyr. á forsiðuni,
20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórrí lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Tirsdag hin 24. mars 1931.

Kostar kr. 1.50 fjórðingsárið — Porto. Blaðið
verður bilagt á posthúsum, brævasvarstodum
og skrivstovuni. Telf. 143.

5. árg.

Tandlæge BREND
traffæs 11—5. Telf. 114.

DET KNAGER i alle de engelske Partier i Øjeblikket. Lad os tage Arbejderpartiet først — det staar os nærmest. Vort Broderparti vil staa Krisen igennem, styrket og renset. Vi ser det bedst paa Resultaterne af Suppleringsvalgene. De bliver ganske vist brugt mod Arbejderpartiet. Men Kendsgerningen er, at de Stemmer vort Broderparti mister, gaar ingen andre Steder hen. Dette har man Lov til at udlægge som et, psykologisk set, let forstaaeligt Tegn paa, at store Kredse af Arbejderne er ved at blive trykket ned i Sløvhed paa Grund af den forfærdelige økonomiske Krise, der hærger; — men derfor er de engelske Arbejdere ikke blevet Forrædere mod deres eget Parti, — og Overløbere. Den Dag, da der igen kaldes for Alvor paa Englands Arbejdere, vil de fylke sig om Labour-Party.

Det er tydeligt, at det vil blive et renset og lutret Parti. De Udmeldelser, der nu finder Sted, vil slet ikke svække, men styrke. *Oswald Mosley* gaar. *Oliver Baldwin* gaar. *Trevelyan* demissionerer. Vi kunde nævne flere Navne. Men heldigvis ikke *et*, der har den rigtige Klang. Det vil sige, at alle de Herrer, der løber deres Vej, er Overløbere, der sætter ud paa en ny Tur. De skal jo hele Alfabetet rundt inden deres Hjerter holder op at slaa. Den styrtende Fremgang vort engelske Broderparti har haft i de sidste 10 Aar, har hidkaldt en Mængde Chanceryttere, ikke alene tidligere liberale Politikere, nej, endog adskillige Konservative, som pludselig blev Socialister. Og da Englands Arbejdere nu en Gang er mindre politisk skolede end Kontinentets, var det ret let for disse — for største Delen akademiske Strugglere — at trænge sig ind til ledende Poster. *Mosley* var Konservativ. *Baldwin* (en Søn af den tidligere konservative Premierminister) lidt af en Original. *Trevelyan* var tidligere Liberal. Vi kunde nævne andre; men Fortiden vilde for dem alle blive af samme Omrids: Politiske Lykkeriddere, som ikke havde Tid til at vente, men alle gik med en Premierminister i Maven.

Den konservative Presse over hele Verden slog Undervisningsminister *Trevelyan*s Afskedsbegæring op som den Revne, der vilde faa hele Arbejderregeringen til at vælte. Og saa er Sand-

heden: Tværtimod. *Trevelyan* er netop Typen paa en liberal Teoretiker, der aldrig har kunnet se Tildragelserne i kollektiv Sammenhæng, men kun kunde se det, han selv beskæftigede sig med. Flere Gange har hans Ubehjælpssomhed været ved at bringe Regeringen til Fald. Nu, da han er faldet, har han vovet sig frem med en Kritik af Regeringen i sin Helhed, en Kritik, der kommer meget overraskende, idet han aldrig før har haft noget at indvende mod Kabinetets Kurs og Taktik. — Denne Metode er typisk for Overløberen, der bliver fornærmet. *Hans Dage* som Arbejderpolitiker er antagelig talt, idet der hersker stor Harmen mod ham i Partikredse.

Hverken *Trevelyan*s Afsked, *Mosley*s Udtreden eller *Oliver Baldwin*s vil skade vort Broderparti. Det, der foregaar, er en Renselsesproces, som — hvorfor skjule det nu — efterhaanden var haardt tiltrængt. Styrket vil Arbejderpartiet gaa ud af Krisen, og enigt og stærkt tage Fremtidens Kampe.

De Konservative er ude i en Krise, hvis Alvor ikke kan tilsløres. Med megen Virtuositet forsøger vore Modstandere dette ved at tale om Arbejderpartiet; men Sandheden er lige ud den, at *Baldwin* er færdig som Partiets Fører, og at Striden raser om hans Eftermand, og har faktisk allerede spaltet Partiet. *Churchills* Bandbulle var et Udsagn af, at han ikke kommer i Betragtning. Striden staar mellem *Sir Robert Horne* — den tidligere Minister — og Avislorden *Beaverbrook*. Man søger at faa denne til at forsone sig med *Sir Robert Horne*. Men de sidste Suppleringsvalg har givet Avislorden Blod paa Tanden. Han drømmer den skønne Drom at faa valgt saa mange Mand ved det kommende Valg, at hans Gruppe kan afløse *Lloyd Georges* Liberale som Tungen paa Vægtskaaalen. Men dette vil selvfølgelig betyde fuldkommen Sønderlemmelse af Englands Konservative. Denne Situation er saa alvorlig, at end ikke de Konservative i Øjeblikket ønsker Valg. Et saadant paa nærværende Tidspunkt vilde betyde komplet Kaos i og omkring Partiet.

Den lille liberale Flok har det ikke stort bedre. Just i disse Dage meddeler Telegrammerne, at de Liberale allerfineste politiske Hovede, *Sir Herbert Samuel*, arbejder med Sprængningsplaner. Han vil danne et nyt liberalt Parti, som i nogen Grad gaar med til Kravene om Toldbeskyttelse. Under andre

Forhold vilde en Sprængning af de Liberale ikke betyde stort; men under Ledelse af en saa eminent Taktiker som *Herbert Samuel* er det ikke usandsynligt, at Situationen indenfor de Liberale kan blive lige saa oplosende som den efter alle Solemarker at domme er hos de Konservative.

— Engelsk Politik er i Stobeskeen.

„Tómar tannur buldra mest“.

At tómar tannur buldra mest, skal »Dimma« hava sín fulla rætt í, samanborið við tað hon sipar til í blaðnum nr. 17; men tað átti at verið aftrallagt, at eisini sambandstunnurnar eru tómar og buldra ikki minni enn sjálvstýristunnurnar.

Í 25 ár hava nú sambands- og sjálvstýrisflokkarnir fært hart stríð sínámillum, og hildið sær sjálvum uppi við at stríðast um mangt óneyðugt, stríðt dágliga og tráluga um »luft og humbukke«, og jubilera nú við tómunum.

Ja, 25 ár. Soleingi hevur gyklarleiðin varað; so leingi hava Foroyingar verið áskoðarar og luttakarar í hesum leiki og trúð, at tað alt var tað ramasta álvara, ið fram hevur verið hildið; so leingi mátti land og fólk líða av hesum stríði, til tað einaferð kom fram í ljósmála, at alt var ein gyglumynd.

Men skramlið er almikið, so tað neyvan hoyrist mannamál, og tað vil vara eina tíð enn, til so frætt skil verður á hesum, at ein kann hoyra seg sjálvan. Tað verður neyvan fyrr enn gjararnar stokka av tunnunum og tær ikki ljóða meir.

At mangur harmar seg yvir, at hann hevuringi uppi í, og soleiðis hildið leikin viðlíka, er sjálvandi; men hvør kundi trú, at tveir »moldmenn« vóru teir, ið stovnaðu sambands- og sjálvstýrispolitikkinn á tað grundarlag, at hvør vildi hava meiri enn annar? Ja slíkt er komið fyri ein dag — frá teim sjálvum.

Um grundarlagið til henda politiska leik var lagt av tveimum egoistum, og byggt hevur verið hará, so hevur tað tann fólkaflokkur, ið stýðjað hevur hesar menn, fátáð alt oðrvísi, reinskað hina politisku ættanina; og tá ið valt var, var valt sum um vit aldri komu undan, um ikki annar parturin sigraði.

»Einki er so ringt, at tað ikki er gótt fyri okkurt. Við hava roynt báðar flokkarnar, og vit hava funnið, at báðir eru eins. Hvat sambandsflokkinum við-

víkur, so er sjálvandi ikki nógv væntandi av honum, tí tess oddmenn vilja verja tað verðandi og skerja tað komandi. Stundum sær tað út, sum teir geva eftir, men er tað tá óivað av trond fyrri at tryggja sessir sínar. Viðvíkjandi sambandinum millum Føroya og Danmark, sum teir skulu eittast at verja, so veit Gud og hvør maður, at tað hevur verið syndarligt, hóast teir hava haft buktina og báðar endarnar. Vit mega eisini vita, at sambandshoydingarnir hava sligið seg saman við vinstraflokkinn á Danatingi, ið berjist móti tí arbeiðandi fólkinum har. Vit gera synd móti tí arbeiðandi danska fólkinum at senda teimum mótskoyðumenn niður á ting, og tað er ein minnkan fyri okkum.

Er sambandsflokkurin ein fíhaldsflokkur, so er sjálvstýrisflokkurin tað ikki minni, um ein ikki skuldi kunna hugsa so — eftir navninum at doma skuldi hann barst fyrri fram-burði her á landi; men tað hevur lítið komið teimum til hugs, tá ið teir hendingaferðir hava haft meiralt á Logtingi, hóast veljarar enn líta á teir. Tað er tí rætt, at »Dimma« brigdar teimum, at teirra politikkur hongur í leysari luft — harrin vitíð, nær teir koma niðurat. Tí, hvat kunna vit gera við nakað sjálvstýri í hesum syndarligu viðurskiftum, hvar alt sýnist at ganga við ferð aftur eftir hali. Eitt annað var, um hesir menn høvdu roynt at bótta um okkara vinnuvegir.

Hvortir eru teir veljarar, ið sett hava teir menn inn á ting, ið nú sita? Eru tað ikki fiskarar og arbeiðarar, tann størsti parturin av Føroyingum?

Já, líverri, óveingi hava vit verið teirra kastukleppar, og royndin er tann, at viðurskiftini eru versnað, so hvørt fram leiðir. Hesum geva teir ikki getur, men stríðast fyri, oðrum, ið liggur okkum meira fjart.

Føroya fiskimenn og arbeiðsmenn! Kunna vit longur stýðja slíkar menn, ið ikki hugsa um at bota um kor okkara? Kunna vit longur stýðja afturhaldið í Danmark við at senda afturhaldsmenn niður á ting, meðan tað víða um heiminn sita radikalar stjórnir? Hvat nytta er í tí sambandi og tí sjálvstýri, skrálað verður um, tá ið vit framvegis eru ófrælsir og klandrir við Danmark versnar. Nei, latið okkum seta ein stoppara fyri tí skilaloysi, ið hevur gjørt seg galdandi í føroyskum politikki hesi seinastu 25 árin, og sjálvir taka róður í hond og ráða á heimagrund. Tað kundu vit so

sottliga uppihorið. Lat so bara tunnurnar buldra, tí vónandi verður tað ikki leingi, til gjararnar stokka.

Oystein.

Trúnartátan.

Danska tátan D. T. hjá „Tingakrossi“.

Trúnartátan hjá »Tingakrossi«, harri Dethlef Thomsen, hevur í nevnda blaðið skrivað eina heldur logna grein. Hvat ið D. T. ætlar við henni, er lætt at fata, tað er ikki so nógv »streyminum«, hann roynir at andova ímóti, als ikki, tað er Ísvirki, ið fær hoggini. Hví D. T. ber seg soleiðis at, er kanska ikki so heilt gátuført, eftirsum tað lýkist, at hann frá tíð til aðrari ger, hvat hann kann, fyrri at rakka Ísvirki niður í sand og osku, tá hann kann siggja sær útvegir til tess. Grein hansara skal eittast at vera eitt aftursvar til mín, men er í roynd og veru nakað heilt annað. Tá eg skrivaði greinina »Hin forfjónaði«, skrivaði eg ikki eitt orð um Ísvirki, so hr. D. T. má ansað betur eftir eina arðu ferð, tá hann stavar seg ígjøgnum føroyskt mál. Um ikki grein D. T.s skal uppfatast soleiðis, at hann ikki dugur at lesa Føroyskt, so má væl grundin vera tann, at tað er Ísvirki, hann er úti eftir, og ikki mær. D. T. hevur sýnt seg sum ein maður, ið bert vil bróta føroyskar fyrirtekur niður. Um tað er av einum øndum tilvilja, at »Tingakrossur« er blivin hansara trúgv tænar, er ikki gott at siga. Ísvirki er ein landafyrirteka, so D. T. og »Tgkr.« skuldi verið eitt sindur varnir við at undir-kava hesa fyrirteku, ið stillar ímóti einari nýskipan í føroyskari fiskivinnu. Vit fiskimenn flest allir eru á einum máli um, at Ísvirki kann koma at hava stóran tyding fyri okkara land. Eg haldi tað ikki vera av vagn-um at vísa D. T. á, at tað nógv lisna blaðið »Dimmalætting« fyrri ikki langt síðani kallaði Ísvirki fyrri eina samfundsyrirteku, og heldar er satt. Ísvirki eigur ikki at vera drigið uppi føroyskan partapolitik, men má stýðjast av øllum føroyskum fiskimenn-um. Tað er ógvuliga møguligt, at Ísvirki kundi ella skuldi verið stjórn á annan hátt, men hr. D. Thomsen má væl verða klárur yvir, at tað skal sanniliga nokk so nógv dirvi til at biðja hann um at stjórna einari fyrirteku, sum Ísvirki er. D. T. hevur ikki sýnt á nakran hátt, at hann er nakað forrætningsgeni. Eg haldi, at hr. D. T. kundi latið Ísvirki fingið frið, um D. T. vil Føroya landi væl, tí eg haldi, at D. T. longu hevur gjørt nógv nógv fyrri at forða Ísvirkinum at kunna fremja sítt endamál. Eg haldi D. T. skuldi tagt um Ísvirki, og ikki latið tað gamla hatri loga enn vagna tess, at D. T. bleiv forðaður í at punja Ísvirki fyrri nakrar túsund krónur, tað ferðina maskinurnar blivu keyptar.